

“עמל תורה שבעל פה”

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת נח

הזכות לראות את מקום המקדש • ערך הכלל • בין אחדות טובה לאחדות שלילית (דרשות הר"ן) • צוהר תעשה לתיבה – למילות התפילה • לגשת לתפילה מתוך כל המציאות • העמל הנדרש לקניין תורה שבעל פה • הדגשת מעלת התורה שבעל פה – בפתחת הזמן • ללמוד בעמל ובשמחה

הזכות לראות את מקום המקדש

השבת התארחתי במלון הקשתות בפסגת הר הזיתים, מהמקום הזה אפשר לראות את כל ירושלים העתיקה, את הר הבית, רצפת הר הבית, ויש תחושה של חיבור אל הקדושה כי הראייה מחברת. הקב"ה אומר למשה לעלות אל הר נבו ולראות את הארץ, משה אמנם לא נכנס לארץ ישראל אבל הוא רואה את הארץ, יש עניין בראיה. לעומת זה לגבי המרגלים שמאסו בארץ, הקב"ה נשבע אם יראו את הארץ הזאת, כלומר שהם לא ראויים אפילו לראות את הארץ, ומשה כן זוכה לראות. לראות את ירושלים ואת הר הבית במשך שעות לעמוד מול ולהתפלל, זו תחושה מאוד מחברת. ומצד שני לראות שבמקום הקדוש הזה, השיא של הקדושה, מקום שהשכינה לא זזה משם, יש באמצע בניין זר שמטמא את המקום,

יש פגם במקום של השכינה, זה ממש צובט את הלב. אבל ב"ה שאנחנו זוכים לראות. היו הרבה דורות שלא זכו להיות בארץ ולא זכו לראות, ואנחנו עומדים שם ומתפללים לריבונו של עולם שיסיר את החרפה הזאת. 'עד מתי עוזך בשבי ותפארתך ביד צר', שנזכה במהרה לראות את המקום הזה בקדושתו בסילוק כל הזרות שיש שם בע"ה.

ערך הכלל (דרשות הר"ן)

קראנו השבת את פרשת נח, על דור המבול ודור הפלגה. בדרשות הר"ן, בדרוש הראשון, עומד הר"ן על גודל עניינו של הציבור. וזו הקדמה חשובה מאוד להתחלת הזמן.

הר"ן פותח שכל המפרשים האמיתיים הסכימו שבראשית הבריאה נברא חומר משותף לכל מה שתחת גלגל הירח, ואין ספק שכל המציאות הנבראת הייתה לצורך האדם ובשביל מזונו ושאר צרכיו, ועל כן כל המציאות צריכה להיות מתאימה לצרכיו. הקב"ה ברא עולם מתאים לאדם העובד את ה', ועל כן הייתה מחומר אחד המתאים לייעודו, אבל היו חלקים שונים של הבריאה וכל חלק יש לו ערך בפני עצמו אבל הוא עדיין לא שלם. כל חלקי הבריאה כל אחד בפני עצמו חסר, ישנם ארבע יסודות שכל אחד חסר, וההרכבה ביניהם, והאיכות של הכול יחד יוצרת שלמות.

ואומר הר"ן:

"ועל דרך זה הפליגו רבותינו בשבח הציבור עד שאמרו לעולם תהיה אימת הציבור עליך עד שמצינו שנענש משה אדון הנביאים באומרו: "שִׁמְעוּ נָא הַמְּרִים" (במדבר כ, י) ואף על פי שכל אחד מצד פרטיותו היה ראוי לזה, אבל ככלל אין לומר עליהם ביקורת זו".

כלומר הר"ן מחדש, שההקפדה על משה הייתה שדיבר כך על הציבור. ואף שלגבי הפרטים הוא צדק, שלגבי כל פרט בפני עצמו הייתה עליו ביקורת נכונה, אבל

אין לקחת את כל הפרטים ביחד ולהגיד עליהם ביקורת, הציבור הוא צדיק. הפרטים יכולים להיות חסרים הכלל לא. וזו הייתה הקפדה על משה רבינו שאמר על הציבור בלשון 'שמעו נא המורים'. וכן בקידושין הוא מחדש חידוש יפה בהסברת דברי הברייתא (קידושין לו.) אמר רבי מאיר אף על פי שחטאו קרויים בנים ואפילו שהם סכלים הם קרויים בנים ואפילו שחטאו בעבודה זרה הם נקראים בנים, מפרש הר"ן את דברי רבי מאיר שכלל ישראל תמיד קרויים בנים, וגם כאן הכוונה אף על פי שכל אחד שהוא בפני עצמו אינו ראוי להיקרא בנים "אבל מצד הצטרפו לזולתו יקנה הכלל שבח ומעלה יותר ממה שראוי מצד פרטיו" כלומר, כלל ישראל הם בנים לה', אפילו שישנם רבים רבים בפרטים שאולי לא רואים אצלם מישהו שהוא כן בסדר, אבל אין לצרף את החסרונות שיש בכל אחד ואחד כאילו זה חיסרון של כלל הציבור. כל אחד שחוטא, החיסרון הוא אצלו. והמשותף עם הציבור זה הצד הטוב. ולכן הואיל וכל אחד הוא חלק מכלל ישראל, וכלל ישראל נקראים בנים, אז גם כל אחד ואחד מהפרטים נקרא בן בהיותו חלק מהכלל כולו.

זו הדרכה חשובה מאד, הדרכה למעשה. לפעמים אנחנו מרגישים שיש גוונים בציבור שיש לנו עליהם ביקורת, ואף על פי כן צריך להיזהר שלא להגיד ביקורת על הציבור, על הכלל. הכלל הוא צדיק, הפרטים יכולים להיות בהם נפילות. אבל כשאנחנו מצרפים את כל הפרטים ביחד, הצד המצרף שלהם זה הצד החיובי. וכבר רמזו לנו בחלבנה שנמצאת בסממני הקטורת וריחה רע, אך בהצטרפותה לא רק שאינה פוגמת את הריח הטוב אלא משביחה אותו. "וכן בהצטרף עמנו בעבודתנו לה' יתברך החוטאים והפושעים" - כשמצרפים בתפילה בתענית את הפושעים והחוטאים, לא רק שהם אינם פוגמים בתפילה, אלא אף היא נעשית יותר שלמה. כך אומר רש"י על הפסוק בשמות ל, ל"ד 'הלבונה ריחה רע ומנאה הכתוב בין סממני הקטורת ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עימנו באגודות תעניותינו ותפילתנו את פושעי ישראל שיהיו נמנים עמנו'.

הר"ן מאוד מרחיב בדברים. כדאי לראות דרשה זו, דרשה מאוד נפלאה. כל דרשות הר"ן הן דרשות חשובות ונפלאות, אני מביא רק תמצית מדבריו.

בין אחדות טובה לאחדות שלילית

הר"ן ממשיך ואומר שלכאורה מדברי קהלת מובן להיפך ממה שאמרנו, שהוא אומר הכול הבל ואין לו קיום, והכלל של דבריו כיוון שהיסודות שמהם מורכב הכלל הם חולפים כמו האש שאמר "וַיִּזְרַח הַשָּׁמֶשׁ וַבָּא הַשָּׁמֶשׁ" (קהלת א, ה) השמש נמצאת אבל אחר כך היא מסתלקת, וכן הרוח "סוּבָב סוּבָב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" (שם פס' ו) כל דבר שהוא כלה, אין לו קיום והוא לא ממשיך. "העולה מדבריו שאחרי היות הדברים אשר הורכבו מהם, הם בעלי שינוי וחסרון, אי אפשר שהמורכב יהיה יותר שלם". כלומר אם כל פרט ופרט הוא בעל חסרון אז איך יכול להיות שהמורכב יהיה שלם? ועל זה משיב הר"ן שזה תלוי איזה חסרון יש לכל אחד ואחד, אם לכל אחד יש חסרון אחר ולא חסרון שמשותף אצל כולם, אז הכלל יותר טוב מאשר הפרטים, כי החסרונות לא מצטרפים, כי כל אחד יש לו חסרון אחר, ובצירופם מתבטלים החסרונות. אבל אם החסרון בכל הפרטים זהה, כמובן שכאשר מצרפים את הפרטים החסרון יותר גדול ואינו חולף. כלומר, תמיד בהצטרפות פרטים בעלי תכונות משותפות אז התכונה מתחזקת. לכן אמר שלמה "טוֹבִים הַשְּׁנִיִּים מִן הָאֶחָד" (קהלת ד, ט), שהאחד עוזר לשני ואפילו עצם החיבור עוזר שגם אם ישכבו שניים וחם להם, אף שאין להם כוונה לעזור לשני אבל עצם המציאות ביחד כבר עושה טוב לשניים, אז אם כן הכלל הוא שבעצם כשהחסרון משותף, אז ההצטרפות של הכלל הוא מסוכן, וזה מסביר לנו את העניין של הפרשה שלנו לגבי דור הפלגה, והוא מקדים שמפני זה אמרו 'כינוס לצדיקים טוב להם וטוב לעולם כינוס לרשעים רע להם ורע לעולם ופיזור לרשעים טוב להם וטוב לעולם'. למה, כי כשהצדיקים מתכנסים, המשותף החיובי שלהם, הוא המשתף אותם, ועל כן טוב להם וטוב לעולם, והרשעים שיש להם משותף שלילי, אז כמובן רע להם ורע לעולם. וזה עניין דור הפלגה שרצו להתחבר יחד כדי שכל העולם יהיה תחת הנהגה אחת. ה' ירד לראות מה המשותף שלהם, מה יכול לקרות מהאיחוד הזה שהם מתאחדים ביחד, וכיוון שהמשותף שלהם היה הרצון לעבוד עבודה זרה, וזה יגרום להתחזקות עבודה זרה, אפילו

שהם אולי לא התכוונו לכך מהתחלה. הם התכוונו רק להתאחד אבל כיוון שלכל אחד יש החיסרון הזה של הרצון לעבודה זרה, והחיסרון הזה הוא משותף לכולם, אז כינוס לרשעים רע להם ורע לעולם. ועל כן אמר הקב"ה "וַיִּבְלֶה שָׁם שְׂפָתָם" (בראשית יא, ז) נפזר אותם.

למדנו מכאן, את החשיבות של ההסתכלות על הציבור, על כלל ישראל. הרב באורות התשובה (פרק ד, ה, ז, ופרק יג, א, ד) מרבה לדבר על זה שכשאדם שרוי בחטא אז יש חציצה בינו לבין הכלל, ואם אדם רוצה להיות מחובר אל הכלל, הוא צריך לשוב בתשובה. צריך לסלק את החציצות.

צוהר תעשה לתיבה – למילות התפילה

ה'בעל שם טוב' אומר: "צֹהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" (בראשית ו, טז) תיבה זו ספינה, ותיבה זו גם מילה. וצריך שהמילים, מילות התפילה שאדם מתפלל, יהיו מצהירות, מבריקות ומאירות. שכל מילה שאדם מוציא מפיו בתפילה, תהיה מילה שמאירה ומלאה בתוכן, מלאה בהתלהבות, בהבנה. כל אות מרמזת על משמעות גדולות מאוד. וכשלוקחים כמה אותיות, ומחברים אותן לתיבה, יוצרים כאן יצירה בעלת משמעות, בעלת תוכן.

לגשת לתפילה מתוך הכרה שכל המציאות מעשה ה'

בעקבות הבעל שם טוב, בא 'אור המאיר' בפרשת נח ואומר על הפסוק: "וְאֵתָהּ קַח לְךָ מִכָּל מֵאֵל אֲשֶׁר יֹאכַל וְאִסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאֹכֶלָה: וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּלל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כִּן עָשָׂה" (בראשית ו, כא – כב) ורש"י פירש שזה בעניין התיבה. ולכאורה צריכים להבין את זה, הקב"ה אומר לו קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה ויעש נח, הוא עושה את התיבה, עושה את התיבה מהאוכל שהוא אוסף לכולם. מבאר אור המאיר, תיבה זה כמו שאמרנו הכוונה למילות התפילה. ובשביל להתפלל תפילה שתהיה עם משמעות גדולה

מאוד, צריך לקחת מכל המציאות, ללמוד מכל המציאות כולה. לעבודת התפילה, האדם צריך לקשור את עצמו בכל הנבראים, כי כל נברא הוא בעצם בריאה אלוקית. ואם אדם מסתכל נכון על כל המציאות כולה, ורואה שהכול זה בעצם יצירה של ריבונו של עולם, וכל דבר במציאות, הוא עוד איזו הופעה אלוקית מיוחדת, וריבוי הגוונים, מראים על הרבה הופעות של הגדלות האלוקית בשמיים ובארץ, אז הוא יכול לבוא אל עבודת ה' אל התפילה. לקחת מכל המציאות כולה ולהכניס אותה אל מילות התפילה. אם אדם חי במציאות כזאת שהכול זו הופעה אלוקית, וכל עניינו של העולם הוא גילוי כבוד ה', וזה תפקיד האדם בתפילה לגלות את המציאות הזאת, אז תפילתו תהיה תפילה מרוממת, ולא יכול להיות שהוא יסיח דעתו מן התפילה. כי אין נושא אחר במציאות שיכול להזיז את האדם אל מחשבות אחרות. כשאדם לא חי כל הזמן במחשבה השלמה הזאת, יש חשש שפתאום באמצע התפילה, יכנסו מחשבות אחרות, כי יש דברים אחרים בעולם. אבל כשאדם חי חיי אמונה אמיתיים, וחי את מציאות ריבונו של עולם בכל המציאות כולה, אז התפילה מוכרחה להיות מושלמת.

וזה מובן מהפסוק שאמר שלמה בסוף קהלת: "סוף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת מִצְוֹתָיו שָׁמֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" (קהלת יב, יג) ואמרו חז"ל כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, אז אפשר להבין את המילה לצוות, כמו שמפרשים המפרשים שכל העולם כולו הוא צוותא, הוא משרת את המגמה הזאת, של 'האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור'. ואפשר להבין את זה עוד יותר, שמכל העולם אתה לומד להיות ירא אלוקים, כי כל בריאה היא מראה לך את מעשה ה' את הגדולה האלוקית, והיא מביאה את האדם לידי יראת שמיים. כל בריאה שאתה רואה, היא מצווה אותך במצוות האמונה, מצוות יראת ה'. זהו הפירוש 'וַיַּעַשׂ נֹחַ כָּל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים" (בראשית ו, כב), רש"י מפרש שזה בעניין התיבה, כל מה שעשה נח זה מתוך כל אשר ציווה אלוקים בכלל המציאות.

מדרש תנחומא פותח:

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ" (בראשית ו, ט) יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שבחר בישראל משבעים אומות כמו שכתוב: "כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵ נַחֲלָתוֹ" (דברים לב, ט) ונתן לנו את התורה בכתב רישומו ברמז צפונות וסתומות, ופירשום בתורה שבעל פה וגילה אותם לישראל - התורה שבכתב, תורה תמציתית, רמזים, רושם, דברים צפונים, אבל תורה שבעל פה מורחבת. "ולא עוד אלא תורה שבכתב כללות, ותורה שבעל פה פרטות, תורה שבעל פה הרבה, ותורה שבכתב מעט, ועל שבעל פה נאמר: "אַרְבָּהּ מֵאֲרָץ מִדְּהַ וּרְחֵבָהּ מִנִּי יָם" (איוב, יא, ט). התורה ארוכה יותר מארץ אבל לא רק התורה. הגר"א מפרש את הפסוק באופן כזה, ארוכה מארץ מידה, המידה שבה מודדים את התורה היא יותר ארוכה מארץ. המידה שבה מודדים היא בדרך כלל קטנה מהדבר שאותו מודדים. למשל את השולחן מודדים לפי ס"מ, את השטח מודדים עם מד מטר, לוקחים את המידה הזאת ומודדים בה מספר פעמים עוד פעם ועוד פעם עד שמכסים את המרחק שרוצים למדוד. כלומר, מבאר הגר"א שהמידה שבה מודדים את התורה היא יותר גדולה מארץ, לא רק שהגודל של התורה יותר גדול מארץ, אלא אפילו המידה שבה מודדים את התורה היא יותר גדולה מארץ. צריך למדוד בלי סוף, כי התורה היא גדולה ועצומה ואין סוף לחוכמתה.

"וְכָתִיב 'וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים' (איוב כח, יג) וכי בארץ המתים תימצא, אלא שלא תימצא תורה שבעל פה אצל מי שיבקש עונג העולם, תאוה, כבוד, גדולה בעולם הזה, היא לא תימצא אצלו אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר: "זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָלָ" (במדבר יט, יד) וכך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל". - אדם שרוצה לעשות קניין בתורה, הוא צריך שהכול יהיה כביכול 'מת' מול לימודה של התורה. כמו שאדם אומר 'אני מת לאכול', מה פירוש המילה 'מת' לאכול' שום דבר לא מעניין אותי עכשיו חוץ מלאכול, אז גם 'אני מת ללמוד', זאת התורה אדם כי ימות באוהל, התורה לא נקנית אלא במי שממית עצמו על התורה. הוא ממית את כל הדברים האחרים חוץ מהרצון ללמוד תורה.

"לפי שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא על תורה שבעל פה שנאמר "על פי הדברים האלה פָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית" (שמות לד, כז) ואמרו חז"ל לא כתב הקב"ה בתורה למען הדברים האלה, ולא בעבור הדברים האלה, ולא בגלל הדברים האלה, אלא על פי הדברים האלה, וזוהי תורה שבעל פה, שהיא קשה ללימוד ויש בה צער גדול שהיא משולה לחושך שנאמר: "הָעַם הַהֲלָכִים בַּחֲשָׁךְ רָאוּ אֹר גָּדוֹל" (ישעיהו ט, א) אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול שהקב"ה מאיר את עיניהם באיסור והיתר בטמא ובטהור" - כשעוסקים בתלמוד נתקלים בקושי, והדברים לפעמים מסתבכים עד שהדברים מתבהרים, בהתחלה זה נראה כחושך, צריך מאד להתאמץ, צריך להשקיע ולהבין את הסוגיא, להבין את הקושי, למצוא פיתרון לקושי, ואחרי שאדם פותר את זה, "הָעַם הַהֲלָכִים בַּחֲשָׁךְ רָאוּ אֹר גָּדוֹל". לא צריך להתייאש, צריך לדעת שזה סידרה של תורה, אי אפשר להגיע להבנה בהירה בתורה בלי שבדרך נתקלים בקושי, מרגישים שלא מבינים, וזה קצת מתסכל ומכביד, אבל זו הדרך שרק דרכה אפשר להגיע אל האור הגדול של התורה. "ולעתיד לבוא: "וְאֶהְיֶה לָכֶם כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ".

ממשיך המדרש:

"ולא קיבלו בני ישראל עליהם את התורה עד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית שנאמר: "וַיִּתְּצֵבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר" (שמות יט, יז) ואמר רב דימי בר חמא אמר להם הקב"ה לישראל אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, ענו כולם ואמרו 'נעשה ונשמע'.

מדרש הנחומא כאן מתרץ קושיא. מצד אחד חז"ל אמרו לנו שישראל אמרו נעשה ונשמע וקבלו את התורה בשמחה, מצד שני חז"ל אומרים לנו שהקב"ה כפה הר כגיגית, בא מדרש הנחומא ואומר יש שתי תורות. יש תורה אחת שישראל אמרו עליה נעשה ונשמע זו תורה שבכתב. קל לקיים אותה, לא צריך לעמול קשה ולראות את כל פרטי הדברים וכל התמונה וכל הסוגיות וכו' ואין בה יגיעה וצער והיא מעט.

"אלא אמר להן על התורה שבעל פה שיש בה דקדוקי מצוות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו".

וזה תירוץ על עוד קושיא. בפרשה הראשונה של שמע כתוב: "בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ה) בפרשה השנייה כתוב: "וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם" (דברים יא, יג) ואין בכל מאודכם, איך ליישב את זה, למה אין בפרשה השנייה 'בכל מאודכם' - אומר המדרש תירוצ, הפרשה הראשונה מדברת על לימוד התורה כולה, ששם צריך 'בכל מאודך', שזה בכל ממונך, וזה גם במשמעות של כל המאמצים שלך, מאוד מאוד מאד, ועוד מאד, לא נעצרים באף מקום.

"ראה מה כתיב אחריו "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ" (דברים ו, ו) ואי זה תלמוד שהוא על הלב הוי אומר "וְשִׁנַּנְתָּם לְבִנְיָךְ" (שם פס' ז) זה תלמוד שצריך שנון, ללמדך שפרשה ראשונה שבקריאת שמע אין בה פירוש מתן שכרה בעולם הזה, כמו שכתוב בפרשה שנייה "וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי" וגו' (דברים יא, יג) "וְנִתְּתִי מִטָּר אֲרֻצְכֶם", (שם פס' יד) זה מתן שכרם של עוסקי מצוות שאין עוסקין בתלמוד. ובפרשה שנייה כתיב בה "בכל לבבכם ובכל נפשכם" ולא כתב בכל מאדכם, ללמדך שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבעל פה לפי שיש בה צער גדול ונידוד שינה, ויש מבלה ומנבל עצמו עליה לפיכך מתן שכרה לעולם הבא שנאמר: "הָעַם הַהֲלָכִים בַּחֲשָׁךְ רְאוּ אֹר גָּדוֹל", אור שנברא ביום ראשון שגנזו הקדוש ברוך הוא לעמלי תורה שבעל פה ביום ובלילה".

הדגשת מעלת התורה שבעל פה בפתיחת הזמן

המדרש מרחיב בזה. מה זה קשור לפרשת נח - פרשת נח קוראים בהתחלת הזמן. בהתחלת הזמן צריך להסביר את ערכה של תורה. להתכונן ולדעת מה אנחנו

הולכים לעשות. אנחנו קיבלנו על עצמנו לשבת ולעסוק בתורה שבעל פה, הגענו השנה ללימוד מסכת כתובות, שזה ש"ס קטן, מסכת חשבה מאוד, ש"ס קטן פירושו של דבר שיש בה כמעט מכל הנושאים שנמצאים בש"ס, כי חיי המשפחה הם בעצם עולם קטן שמכיל בקרבו ענייני ממון וענייני איסורים ועניינים שונים. וכולנו באנו עם רצון עז לשקוד על התורה, לעמול בתורה, להשקיע, לוותר על הרבה דברים על מנת לשקוע בלימודה של התורה, כדברי המדרש תנחומא.

ללמוד בעמל ובשמחה

אנחנו מקבלים על עצמנו עול תורה, אבל אנחנו צריכים לפתח את היכולת ללמוד את התורה בשמחה ולהרגיש דבקות, לא רק עול של חובה וכורח אלא שמחה, ולא שמחה קטנה כי בלי כלשהו של שמחה, בלי איזושהי הרגשה של סיפוק והתקדמות, אי אפשר בכלל ללמוד. צריך ללמוד את התורה בשמחה גדולה, גם מצד שאנחנו עוסקים בדבר ה' ואין לך דבר יותר גדול מזה, וזה צריך להיות משמח מאוד מאוד. וגם כל אחד צריך ללמוד את הדרך איך ללמוד באופן הזה שהוא מרגיש שהלימוד תואם לו וממלא אותו שמחה, "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים כח, מז), כבר הסברנו את דברי הרב שכאשר אדם מתרגל לאיזה דבר, זה כבר לא ממלא אותו שמחה גדולה כמו בפעם הראשונה. אבל כשאנחנו עוסקים בדבר ה' שהוא למעלה למעלה מכל השגה, כל הזמן צריך להרגיש התחדשות בעיסוק בדבר ה'. מצד שני לא צריכים להרגיש שהדברים כל כך עליונים ולא שייכים לנו, כי ב"ה הקב"ה נתן לנו טבע נשמתי אלוקי שמתאים לתורה. אז גם שמחה וגם להרגיש טוב, וצריך לעבוד על זה להרגיש טוב ולהיות בשמחה. לפתח צימאון לדבר ה', הוי שותה בצמא את דבריהם. כלומר, כשאדם רוצה לשמוע וללמוד מתוך תחושה של צימאון גדול, מים רבים לא יוכלו לכבות את האש, את הלהבה ואת האהבה, וכמה שנשתה נישאר יותר צמאים, כי זה כל כך טעים, והצימאון בלימוד הולך ומתגבר.

אני רוצה לברך את כולכם, את בני החבורה. יש פה ממש נבחרת של בני תורה שרק לראות אתכם זה ממלא שמחה גדולה. לא היה לי כל כך פשוט לא להיות כאן בשבת הראשונה, אני חושב שזו הפעם הראשונה שלא הייתי בישיבה בשבת ראשונה, ומצד שני היה קשה לוותר על להיות במקום ההוא, בהר הזיתים.

אני רוצה לאחל לכולם בעז"ה שתלמדו ותעלו במעלות הקודש, והזמן הזה, יהיה זמן של התעלות גדולה, התעלות רוחנית, בשמחה ובטוב לבב, חזק ונתחזק.